

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4647/2022
10.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш, Татјане Матковић Стефановић, Јасмине Стаменковић и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., село ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат у Нишу, против туженог АД „Инфраструктура железнице Србије“, Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1843/22 од 24.06.2022. године, у седници већа одржаној дана 10.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1843/22 од 24.06.2022. године, у делу којим је одлучено о потраживању тужиоца за период од јула 2017. године закључно са фебруаром месецом 2018. године.

ПРЕИНАЧАВАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1843/22 од 24.06.2022. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 1913/2020 од 09.11.2021. године у одбијајућем делу за тужбени захтев за накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период од јула 2017. године закључно са фебруаром месецом 2018. године и у делу одлуке о трошковима поступка, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени АД „Инфраструктура железнице Србије“, Београд да тужиоцу АА из ..., село ..., на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, за период од јула 2017. године закључно са фебруаром месецом 2018. године, исплати износ од 63.483,09 динара, са законском затезном каматом, и то: за јул 2017. године износ од 8.440,80 динара са законском затезном каматом од 15.08.2017. године до исплате, за август 2017. године износ од 7.528,85 динара са законском затезном каматом од 15.09.2017. године до исплате, за септембар 2017. године износ од 2.698,29 динара са законском затезном каматом од 15.10.2017. године до исплате, за октобар 2017. године износ од 7.231,80 динара са законском затезном каматом од 15.11.2017. године до исплате, за новембар 2017. године износ од 6.712,22 динара са законском затезном каматом од 15.12.2017. године до исплате, за децембар 2017. године износ од 7.476,07 динара са законском затезном каматом од 15.01.2018. године до исплате, за јануар 2018. године износ од 7.797,18 динара са законском затезном каматом од 15.02.2018. године до исплате и за фебруар 2018. године, износ од 7.882,56 динара са законском затезном каматом од 15.03.2018. године до исплате, као и да тужиоцу на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора за период од јула 2017. године па закључно са фебруаром месецом 2018. године исплати износ од 28.552,25

динара са законском затезном каматом, и то: за јул 2017. године износ од 3.077,38 динара са законском затезном каматом од 15.08.2017. године до исплате, за август 2017. године износ од 3.006,31 динара са законском затезном каматом од 15.09.2017. године до исплате, за септембар 2017. године износ од 2.951,25 динара са законском затезном каматом од 15.10.2017. године до исплате, за октобар 2017. године износ од 3.013,25 динара са законском затезном каматом од 15.11.2017. године до исплате, за новембар 2017. године износ од 2.929,94 динара са законском затезном каматом од 15.12.2017. године до исплате, за децембар 2017. године износ од 2.973,44 динара са законском затезном каматом од 15.01.2018. године до исплате, за јануар 2018. године износ од 3.396,50 динара са законском затезном каматом од 15.02.2018. године до исплате и за фебруар 2018. године износ од 3.128,00 динара са законском затезном каматом од 15.03.2018. године до исплате, у року од 8 дана од дана пријема писаног отправака пресуде, те тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 76.600,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писаног отправака пресуде.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1843/22 од 24.06.2022. године, у одбијајућем делу за тужбени захтев за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора за месец март и април 2018. године, и у том делу се ревизија **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољена.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 21.600,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1913/2020 од 09.11.2021. године у ставу првом изреке дозвољено је преиначење тужбе као у поднеску тужиоца од 17.09.2021. године. У ставу другом изреке одбијен је основни тужбени захтев за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада, за период од јула 2017. године закључно са априлом месецом 2018. године, у износу од 63.483,09 динара са затезном каматом на појединачне износе ближе наведене у изреци првостепене пресуде. У ставу трећем изреке одбијен је основни тужбени захтев за исплату накнаде трошкова регреса за период од јула 2017. године закључно са априлом месецом 2018. године у износу од 28.552,25 динара, са затезном каматом на појединачне износе ближе наведене у изреци првостепене пресуде. У ставу четвртном и петом изреке одбијени су евентуални тужбени захтеви за исплату наведених накнада за исти период, само у другим износима са затезном каматом како је наведено у овим ставовима изреке првостепене пресуде. У ставу шестом изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1843/22 од 24.06.2022. године, одбијена је жалба тужиоца као неоснована и потврђена је првостепена пресуда у ставу другом, трећем, четвртном, петом и шестом изреке. Одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права, позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Према оцени Врховног касационог суда у конкретном случају испуњени су услови за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), ради уједначавања судске праксе у погледу исплате накнаде на име трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период до фебруара 2018. године, па је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду, у наведеном делу, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на основу Анекса уговора о раду од 1.9.2015. године. Тужиоцу за период од јула 2017. године до фебруара 2018. године, послодавац није у обрачунима зараде посебно исказивао износе накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, док је за период од марта до априла 2018. године тужиоцу предметна накнада исплаћена у складу са Колективним уговором из 2018. године. Висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за спорни период утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака, и то у две варијанте: према првој варијанти која се заснива на Општем колективном уговору из 2008. године, укупна накнада за топли оброк износи 63.483,09 динара, док накнада за регрес за коришћење годишњег одмора износи 28.552,25 динара; према другој варијанти обрачун је извршен у складу са Појединачним колективним уговором за ЈП „Железнице Србије“, према ком укупна накнада за топли оброк износи 108.445,16 динара, док накнада за регрес за коришћење годишњег одмора износи 38.736,33 динара. Првостепени суд је прихватио налаз и мишљење вештака са становишта математичког обрачуна.

На темељу тако утврђених чињеница нижестепени судови су одбили тужбени захтев за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, применом члана 104., члана 105., члана 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду и Колективног уговора послодавца претходника из 2015. године, са образложењем да је тужени у складу са општим актом тужиоцу кроз вредност радног часа за обрачун зараде обрачунао и исплатио и накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Сматрају да пропуст послодавца да у обрачуну зараде исказе податке по овим основама не води закључку да износи по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора тужиоцу нису исплаћени, као и да је такво правно схватање заузео и Уставни суд у одлуци Уж 2779/2009 од 08.09.2011. године, донетој по уставној жалби другог лица у сличној чињеничној и правној ситуацији.

Основано се ревизијом тужиоца указује да се наведено становиште нижестепених судова у делу који се односи на исплату утужених накнада за период од јула 2017. године до фебруара 2018. године, заснива на погрешној примени материјалног права.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду (“Службени гласник РС” бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Анексом Колективног уговора туженог („Службени Гласник РС“ бр. 4/06), одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Чланом 5. став 6. Анекса прописано је да у вредност једног радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена је и вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час. Из овакве формулације вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима.

Дакле, почев од 01.01.2006. године запосленима је дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада који могу бити већи или мањи од накнада предвиђених Општим колективним уговором. Висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. Тужени у току поступка није доставио суду нити судском вештаку ову одлуку, из чега се може закључити да оваква одлука није ни донета. То не искључује право тужиоца на исплату ових накнада. Супротно материјалноправном закључку другостепеног суда да не постоји основ за остваривање права тужиоца на накнаду тражених трошкова за период од јула 2017. године до фебруара 2018. године јер су исти урачунати у цену радног часа, из утврђених чињеница произлази да тужени ове накнаде није посебно обрачунавао у обрачунским листовима, нити их је исплаћивао тужиоцу у утуженом периоду. На основу изнетог може се закључити да је тужени у погледу исплате наведених накнада, законске одредбе примењивао на штету тужиоца који је остао ускраћен за исплату законом предвиђене накнаде.

С обзиром да Колективним уговором за Железнице Србије АД из 2015. године није регулисана висина ових накнада, тужилац може потраживати накнаду у нето износу према параметрима из ранијих колективних уговора. Тужилац је основни захтев за накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора тражио у висини утврђеној у првој варијанти налаза и мишљења судског вештака према Општем колективном уговору из 2008. године, који је првостепени суд прихватио са становишта правилности математичког обрачуна, због чега је овако постављени захтев тужиоца основан.

Преиначена је и одлука о трошковима поступка у складу са одредбом члана 153. став 3. и 165. став 2. ЗПП-а, па с обзиром на то да тужилац није успео само у сразмерно незнатном делу свог захтева, Врховни касациони суд је тужиоцу досудио трошкове поступка у укупном износу од 82.000,00 динара, и то: износ од 25.200,00 динара на име приступа на два одржана рочишта (10.500,00 динара по једном рочишту + ПДВ), износ од 7.200,00 динара на име приступа на једно одложено рочиште (6.000,00 динара +

ПДВ), износ од 7.200,00 динара на име састава тужбе (6.000,00 динара + ПДВ), износ од 10.800,00 динара на име састава једног образложеног поднеска (9.000,00 динара + ПДВ), износ од 10.000,00 динара на име вештачења и износ од 21.600,00 динара на име састава жалбе, све у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Закона о судским таксама. Тужиоцу нису досуђени трошкови судских такса жалбеног поступка имајући у виду да ове трошкове тужилац није определио по висини у складу са одредбом члана 163. став 2. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП-а донео одлуку у ставу другом изреке.

У преосталом делу побијане пресуде којом је правноснажно одлучено о тужбеном захтеву за исплату утужених накнада за месец март и април 2018. године, Врховни касациони суд налази да нису испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку за одлучивање о ревизији туженог као изузетно дозвољеној.

Нижестепени судови су у том делу одбили тужбени захтев налазећи да нема услова за обавезивање туженог на исплату наведених накнада. Имајући у виду начин пресуђења и разлоге на којима су засноване нижестепене одлуке, Врховни касациони суд налази да не постоји потреба за новим тумачењем права, нити за уједначавањем судске праксе. У наведеном периоду 2018. године се примењивао, почев од марта месеца Колективни уговор у складу са којим су тужиоцу исплаћене накнаде. Стога, нема основа за одлучивање о ревизији тужиоца као посебној у наведеном делу, будући да су одлуке нижестепених судову у складу са судском праксом у предметима са истоветном чињеничноправном садржином.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност ревизије у наведеном делу и према одредби члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП-а, и утврдио да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП-а прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

У конкретној правној ствари, тужба је поднета 07.08.2020. године, а преиначена је 17.09.2021. године. Имајући у виду да вредност предмета спора побијаног дела који се односи на исплату утужених накнада за март и април месец 2018. године не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, Врховни касациони суд налази да у овом делу ревизија тужиоца није дозвољена.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је применом одредби члана 404. И 413. ЗПП-а донео одлуку у ставу трећем изреке.

Применом одредбе члана 154, 163. и 165. став 2 Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је тужиоцу досудио трошкове ревизијског поступка у износу од 21.600,00 динара (18.000,00 динара + ПДВ) на име трошкова састава ревизије од стране пуномоћника адвоката. Тужиоцу нису досуђени трошкови судских такса

ревизијског поступка имајући у виду да ове трошкове тужилац није определио по висини у складу са одредбом члана 163. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић